

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра організації підприємництва та біржової діяльності

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри організації підприємництва
та біржової діяльності

Протокол №15 від 23 травня 2023 р.

Микола ІЛЬЧУК
Завідувач кафедри

“РОЗГЛЯНУТО”
Гарант ОП «Економіка підприємства»
Тетяна Гуцул

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ

Спеціальність: 051 Економіка

Освітня програма: Економіка підприємства

Факультет: економічний

Розробник: доцент кафедри організації підприємництва та біржової діяльності
к.е.н., доцент Барановська О.Д.

Київ – 2023 р.

1. Опис навчальної дисципліни “Управління проектами”

Управління проектами – дисципліна, яка об’єднує як спеціальні, так і професійні знання, що отримують магістри у результаті вивчення загальних закономірностей та особливостей реалізації проектів.

Предметом дисципліни “Управління проектами” є складна сукупність господарських, економічних, правових, фінансових відносин у сфері впровадження проектів різних типів на підприємствах України, обґрунтування механізму планування, контролю та ефективного управління сучасними інвестиційно-інноваційними проектами в умовах ринкової трансформації економічної діяльності підприємств України.

Об’єктом навчальної дисципліни “Управління проектами” є дослідження сучасної методології та інструментарію проведення аналітичних досліджень для обґрунтування управлінських рішень, виявлення можливостей підвищення ефективності виробництва, фінансової та інвестиційної діяльності підприємств.

Методи управління проектами дозволяють фахівцю: визначити цілі проекту та здійснити його обґрунтування; провести експертизу проекту; виявити структуру проекту; визначити обсяги та обґрунтувати джерела фінансування; сформувати персонал виконавців; визначити строки виконання проекту на основі графіків виконання робіт; розрахувати необхідні ресурси; сформувати кошторис і бюджет проекту; оцінити проектні ризики; забезпечити контроль виконання проекту тощо.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Магістр	
Спеціальність	051 «Економіка»	
Освітня програма	«Економіка підприємства»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов’язкова	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ECTS	5	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	1	1
Семестр	2	2
Лекційні заняття	15 год.	8 год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.	6 год.
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	105 год.	136 год.
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	3 год.	

2. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання дисципліни. Основною метою викладання курсу „Управління проектами” є формування у майбутніх фахівців сучасного системного мислення та комплексу спеціальних вмінь і навичок застосування універсального інструментарію розробки та реалізації універсальних проектів з метою досягнення ефективного існування та розвитку організації.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни є забезпечення науково-методичного підґрунтя опанування студентами основних інструментів управління проектами організації (ознайомлення з етапами і процедурами формування проектів, організаційним, кадровим, ресурсним та інформаційно-правовим забезпеченням проектів).

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК) :

Здатність визначати та розв'язувати складні економічні задачі та проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері економіки або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов та вимог.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК6. Здатність розробляти та управляти проектами.

Фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

СК7. Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання.

СК10. Здатність планувати і розробляти проекти у сфері економіки, здійснювати їх інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН1. Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем.

ПРН 2. Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.

ПРН 3. Вільно спілкуватися з професійних та наукових питань державною та іноземною мовами усно і письмово.

ПРН 4. Розробляти соціально-економічні проекти та систему комплексних дій щодо їх реалізації з урахуванням їх цілей, очікуваних соціально-економічних наслідків, ризиків, законодавчих, ресурсних та інших обмежень.

ПРН 6. Оцінювати результати власної роботи, демонструвати лідерські навички та уміння управляти персоналом і працювати в команді.

ПРН 7. Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропоновані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень.

ПРН 8. Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.

ПРН 9. Приймати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень.

ПРН 10. Застосовувати сучасні інформаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення у соціально-економічних дослідженнях та в управлінні соціально-економічними системами.

ПРН 11. Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.

ПРН 12. Обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики.

ПРН 13. Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

ПРН 14. Розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем.

ПРН 15. Організовувати розробку та реалізацію соціально-економічних проектів із врахуванням інформаційного, методичного, матеріального, фінансового та кадрового забезпечення.

3. Програма та структура навчальної дисципліни:

Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 Планування проекту

Тема 1. Загальна характеристика управління проектами.

Історія та перспективи розвитку управління проектами. Основні етапи розвитку управління проектами. Сучасний світ управління проектами. Перспективи розвитку управління проектами.

Поняття, основні характеристики, життєвий цикл проекту. Поняття "проекту". Суть поняття управління проектами. Основні характеристики проекту, які відрізняють його від інших видів робіт, які виконуються в організаціях. Поняття життєвого циклу проекту та зміст основних його фаз.

Класифікація проектів. Виокремлення проектів за такими ознаками, як масштаб, складність, термін реалізації, вимоги щодо якості, вимоги щодо обмеження ресурсів, рівень учасників, характер цільового завдання, головна причина виникнення проекту.

Функції, підсистеми та методи управління проектами. Основними функціями управління проектами є: планування, контроль проекту, аналіз, прийняття рішень, складання і супровід бюджету проекту, організація здійснення, оцінка, звітність, приймання. Підсистеми управління проектом включають: управління змістом і обсягами робіт, часом, тривалістю, вартістю, якістю,

закупівлями, поставками, розподілом ресурсів, людськими ресурсами, ризиками, запасами ресурсів, інформацією. Методами управління проектами є: сіткове планування й управління, календарне планування, логістика, стандартне планування, структурне планування, ресурсне планування, імітаційне моделювання.

Тема 2. Ініціювання та планування змісту проекту.

Ініціалізація проекту: розробка концепції проекту, формування ідеї проекту, попереднє пророблення цілей та завдань проекту, передпроектні дослідження можливостей виконання проекту, заключні проектні дослідження на основі техніко-економічного, фінансового та загальноекономічного аналізу.

Структура проектного аналізу: технічний аналіз, комерційний аналіз, фінансовий аналіз, екологічний аналіз, організаційний аналіз, соціальний аналіз, економічний аналіз.

Оцінка ефективності проектів. Поняття ефективності проекту. Принципи оцінки ефективності проектів. Основні показники ефективності проектів (чиста теперішня вартість, внутрішня норма доходності, строк окупності, індекс прибутковості) їх переваги та недоліки.

Складові системи планування проекту. Поняття «планування проекту» та основна мета планування. Основні та допоміжні процеси планування. План проекту. Методологічні підходи до планування проектів (принципи планування проектів). Зміст концептуального, стратегічного та тактичного планування.

Тема 3. Структуризація проекту.

Загальна характеристика та значення структуризації проекту. Основні завдання структуризації проекту. Поняття структури розбиття робіт та її значення в управлінні проектом. Основні параметри, за якими може здійснюватись декомпозиція проекту: компоненти продукту, процесні або функціональні елементи діяльності організації; етапи життєвого циклу проекту; підрозділи організаційної структури; географічне розташування.

Методологічні основи структуризації проекту. Правила та основні етапи структуризації. Основні підходи до структуризації проекту : «зверху-вниз» та «знизу –вверх». Можливі помилки структуризації проекту.

Поєднання структур проекту. Поєднання структури розбиття робіт, організаційної структури проекту та структури витрат проекту.

Тема 4. Планування проекту в часі.

Планування послідовності - робіт. Сутність сіткового та календарного планування. Поняття та доцільність розробки сіткового графіка. Методи календарного шанування. Сіткові графіки: основна мета та завдання розробки. Основні принципи побудови та відмінності стрілчастих графіків та графіків передування. Види логічних зв'язків у сіткових графіках. Побудова умовних діаграм. Система PERT.

Методологія обчислення параметрів сіткового графіка: ранніх та пізніх строків початку і закінчення, визначення критичного шляху, критичних та

некритичних робіт, запасу часу по некритичних роботах.

Оцінювання тривалості робіт (проекту). Моделювання тривалості робіт. Сутність, завдання та види календарних планів. Методологія календарного планування проектів.

Тема 5. Планування людських і матеріальних ресурсів проекту.

Зміст планування ресурсів. Характеристика ресурсів проекту. Основні типи ресурсів, які виділяють в управлінні проектами: невідтворювані, складовані, накопичувані та відтворювані, нескладовані, ненакопичувані ресурси. Алгоритм ресурсного планування проекту. Типи обмежень проектів (за часом, за кількістю ресурсів). Сутність ресурсного конфлікту та методів його вирівнювання: нормального, розбиття, розтягнення та стискання. Оптимізація недостатньої кількості ресурсів. Система вимог до джерел забезпечення проекту. Ранжування джерел. Визначення типу контракту. Адміністрування контрактів. План залучення капіталу (джерела фінансування проекту).

Особливості планування людських ресурсів. Поняття та основні характеристики команди проекту, підходи до її формування. Фактори формування та розвитку команди проекту. Основні підходи до формування команди. Підбір та оцінка персоналу проекту. Лідерство та керівництво в команді. Управління конфліктами в проектах. Мотивація персоналу. Поняття та основні положення сучасних теорій мотивації.

Тема 6. Сутність бюджету проекту, типові форми, порядок складання.

Мета планування витрат проекту. Класифікація проектних витрат. Поняття собівартості проектних робіт, її склад за економічними елементами та калькуляційними статтями. Методичні рекомендації з проведення розрахунків, які відображаються в калькуляції собівартості об'єкта планування. Склад та методичні основи планування витрат періоду (адміністративних, витрат на збут та інших операційних витрат). Планування контрактів, кошторис витрат проекту.

Поняття «бюджет проекту», «бюджетування». Зведений бюджет проекту як сукупність операційних та фінансових бюджетів. Взаємозв'язок бюджетів, їх типові форми, порядок складання та необхідна для цього інформація.

Тема 7. Основні форми організаційної структури проектів.

Поняття організаційної структури та її значення. Загальні принципи та послідовність побудови організаційних структур управління проектами. Схеми організаційних структур залежно від системи взаємовідносин учасників проекту: «виділеної», «загального управління проектами», «подвійної» організаційної структури, «управління-функція замовника» «управління- функція генерального підрядчика», «управління- функція фірми з управління проектами».

Види організаційних структур залежно від змісту проекту (функціональна, проектна, матрична) та їх застосування залежно від системи взаємовідносин учасників проекту. Органістичні та механістичні організаційні структури та їх порівняльна характеристика.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

Реалізація та контроль виконання проекту

Тема 8. Управління проектними ризиками.

Поняття ризику та невизначеності. Класифікація проектних ризиків. Управління ризиками як підсистема управління проектом.

Якісний та кількісний аналіз проектних ризиків. Основні методи аналізу ризиків: імовірнісного аналізу, експертного аналізу, аналогів, аналізу показників граничного рівня, чутливості проекту, сценаріїв розвитку проекту, побудови «дерева рішень» проекту, імітаційні. Методи зниження ризиків проектів: скасування ризику, запобігання та контролювання ризику, страхування ризику, поглинання ризику, резервування коштів на покриття непередбачених витрат. Алгоритм визначення ефективності методів зниження ризиків.

Тема 9. Контроль за реалізацією проекту.

Завдання контролю за виконанням проекту. Методи контролю фактичного виконання проекту: простий та детальний. Контролювання виконання календарних планів та бюджетів підрозділів. Кількісні та якісні дані, необхідні для контролю основних параметрів проекту. Контроль часу та вартості виконання робіт. Відносні показники виконання робіт (вартості та виконання розкладу). Підходи до визначення показника завершеності проекту: на основі планових та фактичних витрат. Звітність у системі контролю: завдання, принципи побудови, форма подання. Вимірювання та аналіз показників виконання проекту. Основні варіанти дій у випадку відхилень проекту від плану (знаходження альтернативних рішень, перегляд вартості, строків, змісту робіт, припинення проекту).

Тема 10. Управління якістю проекту.

Сучасна концепція управління якістю. Сутність управління якістю проекту та способи забезпечення якості проекту. Основні принципи. Метод системного управління якістю. Єдина схема розробки і впровадження системи. Витрати на забезпечення якості проекту. Попередні витрати. Інформаційні затрати. Затрати на усунення дефектів пов'язаних з внутрішніми потребами. Затрати, пов'язані з вимогами замовника (споживача). Реалізація програми якості.

Системи якості. Процес структурування функцій якості. Поточне управління якості. Статистичні методи контролю якості. Контрольні карти. Схема Ісікава. Діаграми Парето.

Поняття норми і стандартів. Міжнародна організація по стандартизації. Система стандартів ISO. Українська система норм. Сертифікація продукції. Закордонна система сертифікації. Роботи з підготовки і проведення сертифікації. Порядок проведення сертифікації. Організаційна структура системи сертифікації. Об'єкти сертифікаційної діяльності. Забезпечення якості в управлінні проектами. Види і методи контролю якості. Поняття технічної інспекції на підприємстві - постачальника. Технічна інспекція на місці виробництва робіт.

Тема 11. Автоматизація управління проектами.

Загальна характеристика автоматизованих систем управління проектами. Поняття автоматизованої системи управління проектом. Основні етапи розвитку програмного забезпечення. Структурні елементи й базовий набір функціональних можливостей автоматизованих систем управління проектами. Модель проекту в автоматизованих системах управління. Система управління проектами Microsoft Project. Професійна система управління проектами Open Plan. Система управління проектами Spider Project та ін.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							заочна форма					
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Змістовий модуль 1. Планування проекту													
Тема 1. Загальна характеристика управління проектами	1-2	6	2	4				10	2	1			
Тема 2. Ініціювання та планування змісту проекту	3-4	6	2	4				10	2	1			
Тема 3. Структуризація проекту	5-6	3	1	2				12		1	1		
Тема4. Планування проекту в часі.	5-6	3	1	2				12		1	1		
Тема 5. Планування людських і матеріальних ресурсів проекту.	7-8	3	1	2				12	2	1	1		
Тема 6. Планування витрат і складання бюджету проекту.	7-8	3	1	2				12		1	1		
Тема 7. Основні форми організаційної структури проектів	9-10	6	2	4				12					

Разом за змістовим модулем 1		30+80	10	20			80	10+100	6	4			100
Змістовий модуль 2. Реалізація та контроль виконання проекту													
Тема 8. Управління проектними ризиками	11-12	2	1	1			6		1	1			
Тема 9. Контроль за реалізацією проекту	11-12	2	1	1			6		1	1			
Тема 10. Управління якістю проекту	13-14	6	2	4			6						
Тема 11. Автоматизація управління проектами.	14-15	5	1	4			7						
Разом за змістовим модулем 2		15+25	5	10			25	4+36	2	2			36
Усього годин	150		15	30			105	150	8	6			136
Курсовий проект (робота) з			-	-	-		-		-	-	-	-	-
Усього годин	150		15	30			105	150	8	6			136

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Не передбачено навчальним планом	

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Аналіз і прийняття управлінських рішень в умовах ризику при управлінні проектами	4
2	Методи оцінювання ризику	4
3	Розрахунок обсягу робіт при реалізації проекту за заданими економічними показниками ефективності.	4
4	Моделі та механізми фінансування проектів	4
5	Оптимізація черговості реалізації проектів при лінійній залежності тривалості проекту від вартості	4
6	Аналіз показників виконання проекту	4

7	Технологія написання 1-го розділу інвестиційного проекту Тема: «Інвестиційні можливості підприємства» та 2-го розділу інвестиційного проекту Тема: «Фінансово-економічний аналіз інвестиційної діяльності підприємства»	1
8	Технологія написання 3-го розділу інвестиційного проекту Тема: «Організаційні структури в управлінні проектами»	1
9	Розробка управлінського механізму в проектній діяльності Тема «Управлінське забезпечення інвестиційного проекту»	1
10	Технологія написання 4-го розділу інвестиційного проекту Тема: «Створення проектної команди»	1
11	Технологія написання 5-го розділу інвестиційного проекту Тема: «Інвестиційний проект та оцінювання грошових потоків»	1
12	Технологія написання 6-го розділу інвестиційного проекту Тема: «Розрахунок ризиків проекту та методика запобігання ним».	1
13	Презентація та обговорення проектів	2
14	Презентація та обговорення проектів	2
15	Презентація та обговорення проектів	2

6. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Загальна характеристика управління бізнес-проектами	10
2	Тема 2. Ініціювання та планування змісту бізнес-проекту	10
3	Тема 3. Структуризація бізнес-проекту	12
4	Тема 4. Планування бізнес-проекту в часі	12
5	Тема 5. Планування людських і матеріальних ресурсів проекту	12
6	Тема 6. Планування витрат і складання бюджету проекту	12
7	Тема 7. Основні форми організаційної структури проектів	12
8	Тема 8. Управління проектними ризиками	6
9	Тема 9. Контроль за реалізацією проекту	6
10	Тема 10. Управління якістю проекту	6
11	Тема 11. Автоматизація управління проектами.	7

7. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

Контрольні питання

Тема 1. Загальна характеристика управління проектами.

1. Що означає поняття "проект"?

2. Чим відрізняється сучасне тлумачення поняття "проект" від традиційного?
3. Що означає управління проектами?
4. Типи проектів.
5. Основні закони управління проектами.
6. Поняття життєвого циклу проекту.
7. Основні фази життєвого циклу проекту.
8. Що можна вважати початком проекту?
9. Що можна вважати завершенням проекту?
10. Заходи, що належать до основної діяльності за проектом.
11. Чому треба мати блок із забезпечення проекту?
12. Від чого залежить зміст фаз проекту?
13. Приблизні співвідношення фаз життєвого циклу проекту за часом і вартістю.
14. Структура життєвого циклу проекту.

Тема 2. Ініціювання та планування змісту проекту.

1. Як розробляється концепція проекту?
2. Як формується ідея проекту?
3. Як визначаються цілі та завдання проекту?
4. Як проводяться заключні проектні дослідження на основі техніко-економічного, фінансового та загальноекономічного аналізу?
5. Як проводиться проектний аналіз: технічний аналіз, комерційний аналіз, фінансовий аналіз, екологічний аналіз, організаційний аналіз, соціальний аналіз, економічний аналіз?
6. Як проводиться оцінка ефективності проектів?
7. Які принципи оцінки ефективності проектів?
8. Які основні показники ефективності проектів?
9. Які складові системи планування проекту?
10. Яка сутність поняття «планування змісту проекту»?
11. Яка основна мета планування змісту проекту?
12. Які є основні та допоміжні процеси планування?
13. Які принципи планування проектів?
14. Який зміст концептуального, стратегічного та тактичного планування?

Тема 3. Структуризація проекту.

1. Яке значення має структуризація проекту?
2. Які основні завдання структуризації проекту?
3. В чому сутність поняття структури розбиття робіт?
4. Яке значення структури розбиття робіт в управлінні проектом?
5. Які основні параметри, за якими може здійснюватись декомпозиція проекту?
6. Які методологічні основи структуризації проекту?
7. Які правила та основні етапи структуризації?
8. Які основні підходи до структуризації проекту : «зверху-вниз» та «знизу – вверх»?
9. Які можливі помилки структуризації проекту?

10. Як поєднуються структури проекту?

Тема 4. Планування проекту в часі.

1. Як планується послідовність робіт?
2. Сутність сіткового та календарного планування.
3. Поняття та доцільність розробки сіткового графіка.
4. Які є методи календарного планування?
5. Які є сіткові графіки?
6. Яка основна мета та завдання розробки сіткових графіків?
7. Які основні принципи побудови та відмінності стрілчастих графіків та графіків передування?
8. Які є види логічних зв'язків у сіткових графіках?
9. Побудова умовних діаграм. Система PERT.
10. Методологія обчислення параметрів сіткового графіка.
11. Оцінювання тривалості робіт (проекту).
12. Моделювання тривалості робіт.
13. Сутність, завдання та види календарних планів.
14. Методологія календарного планування проектів.

Тема 5. Планування людських і матеріальних ресурсів проекту.

1. Що передбачає планування ресурсів проекту?
2. Характеристика ресурсів проекту.
3. Які є основні типи ресурсів?
4. Який алгоритм ресурсного планування проекту?
5. Які типи обмежень проектів?
6. Яка сутність ресурсного конфлікту та методів його вирівнювання?
7. Оптимізація недостатньої кількості ресурсів.
8. Система вимог до джерел забезпечення проекту.
9. Ранжування джерел.
10. Як визначити тип контракту?
11. Адміністрування контрактів.
12. План залучення капіталу (джерела фінансування проекту).
13. Які особливості планування людських ресурсів.
14. Поняття та основні характеристики команди проекту.
15. Які підходи до формування команди проекту?
16. Фактори формування та розвитку команди проекту.
17. Підбір та оцінка персоналу проекту.
18. Лідерство та керівництво в команді.
19. Управління конфліктами в проектах.
20. Мотивація персоналу.
21. Які основні положення сучасних теорій мотивації?

Тема 6. Планування витрат і складання бюджету проекту.

1. Яка мета планування витрат проекту?
2. Класифікація проектних витрат.

3. Поняття собівартості проектних робіт, її склад за економічними елементами та калькуляційними статтями.
4. Склад та методичні основи планування витрат періоду.
5. Планування контрактів, кошторис витрат проекту.
6. Поняття «бюджет проекту», «бюджетування».
7. Зведений бюджет проекту як сукупність операційних та фінансових бюджетів.
8. Взаємозв'язок бюджетів, їх типові форми, порядок складання.

Тема 7. Основні форми організаційної структури проектів.

1. Сутність поняття організаційної структури та її значення.
2. Які загальні принципи та послідовність побудови організаційних структур управління проектами?
3. Які є схеми організаційних структур залежно від системи взаємовідносин учасників проекту?
4. Які є види організаційних структур залежно від змісту проекту?
5. Органістичні та механістичні організаційні структури та їх порівняльна характеристика.

Тема 8. Управління проектними ризиками.

1. Поняття ризику та невизначеності.
2. Яка є класифікація проектних ризиків?
3. Управління ризиками як підсистема управління проектом.
4. Якісний та кількісний аналіз проектних ризиків.
5. Які є основні методи аналізу ризиків?
6. Які є методи зниження ризиків проектів?
7. Який алгоритм визначення ефективності методів зниження ризиків?

Тема 9. Контроль за реалізацією проекту.

1. Які основні завдання контролю за виконанням проекту?
2. Які є методи контролю фактичного виконання проекту?
3. Як здійснюється контролювання виконання календарних планів та бюджетів підрозділів?
4. Кількісні та якісні дані, необхідні для контролю основних параметрів проекту.
5. Як здійснюється контроль часу та вартості виконання робіт?
6. Які є відносні показники виконання робіт?
7. Підходи до визначення показника завершеності проекту.
8. Звітність у системі контролю: завдання, принципи побудови, форма подання.
9. Вимірювання та аналіз показників виконання проекту.
10. Які основні варіанти дій у випадку відхилень проекту від плану?

Тема 10. Управління якістю проекту.

1. Яка сучасна концепція управління якістю?

2. Сутність управління якістю проекту та способи забезпечення якості проекту.
3. Які основні принципи управління якістю проекту?
4. Метод системного управління якістю?
5. Єдина схема розробки і впровадження системи.
6. Витрати на забезпечення якості проекту.
7. Існуючі системи якості.
8. Процес структурування функції якості.
9. Поточне управління якості.
10. Які є статистичні методи контролю якості?
11. Поняття норми і стандартів.
12. Система стандартів ISO.
13. Українська система норм.
14. Сертифікація продукції.
15. Закордонна система сертифікації.
16. Які проводять роботи з підготовки і проведення сертифікації?
17. Який порядок проведення сертифікації?
18. Яка організаційна структура системи сертифікації?
19. Об'єкти сертифікаційної діяльності.
20. Забезпечення якості в управлінні проектами.
21. Види і методи контролю якості.
22. Поняття технічної інспекції на підприємстві - постачальника.
23. Технічна інспекція на місці виробництва робіт.

Тема 11. Автоматизація управління проектами.

1. Загальна характеристика автоматизованих систем управління проектами.
2. Поняття автоматизованої системи управління проектом.
3. Які основні етапи розвитку програмного забезпечення?
4. Структурні елементи й базовий набір функціональних можливостей автоматизованих систем управління проектами.
5. Модель проекту в автоматизованих системах управління.
6. Система управління проектами Microsoft Project.
7. Професійна система управління проектами Open Plan.
8. Система управління проектами Spider Project та ін.

Тести для визначення рівня засвоєння знань студентами

1. Причинами появі проектів є:

1	незадоволений попит
2	надлишкові ресурси
3	ініціатива підприємців
4	всі відповіді вірні

2. Яке з тверджень невірне. Особливостями проектної діяльності є:

1	розтягненість в часі
2	інтернаціональний характер багатьох проектів
3	велика кількість учасників

4	необхідність страхування за участю консультантів
---	--

3. Яка ознака даних видів проектів?

	Види проектів		Класифікаційна ознака
A	короткострокові середньострокові довгострокові	1	Склад і структура проекту
Б	промислові організаційні економічні соціальні дослідницькі	2	Масштаб та розмір проекту
В	великі середні малі	3	Ступінь складності
Г	прості складні уже складні	4	Характер та сфера діяльності
Д	монопроекти мультипроекти мегапроекти	5	Тривалість проекту

4. Сукупність цілеспрямованих, послідовно орієнтованих у часі, одноразових, комплексних і нерегулярно повторювальних дій (заходів або робіт), орієнтованих на досягнення кінцевого результату в умовах обмеженості ресурсів і заданості термінів їх початку і завершення – це (у бланку відповідей впишіть вірну відповідь)

5. Необхідність пустити в комерційну експлуатацію об'єкт, для того, щоб замовник проекту міг розплачуватись з коштів, одержуваних від реалізації проектного продукту, зумовлює:

1	комерційний кредит (відстрочення платежу)
2	внесення авансу
3	заставу
4	грошову позику

6. Фінансування проекту має забезпечити розв'язання таких основних завдань:

1	забезпечити динаміку
2	забезпечити обмеження
3	зменшити витрати фінансових ресурсів і проектні ризики за рахунок оптимізації структури інвестицій
4	зменшити витрати фінансових ресурсів і проектні ризики за рахунок максимізації податкових пільг

7. Вартість малих проектів становить:

1	від 1 до 5 млн. дол.
2	від 5 до 10 млн. дол.
3	від 100 до 200 млн. дол.
4	до 10 млн. дол.

8. Вставте пропущене слово: Кошторис це є план _____ за проектом

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь)

9. Згрупуйте відповідність споживчого та інвестиційного ринків?

A	Споживчий ринок	B	Інвестиційний ринок
1	Ринок споживчих товарів	2	Ринок споживчого кредиту
3	Ринок інвестиційних товарів	4	Іпотечний ринок
5	Ринок фінансових ресурсів	6	Ринок інтелектуальних цінностей

10. Які ринки відносяться до ринку капіталів ?

1	Грошовий ринок
2	Кредитний ринок
3	Первинний ринок
4	Вторинний ринок

11. Залежно від виду проекту, його належності до того чи іншого типу портфеля розробляється система заходів протидії ризикам

	Система заходів		Ознака
A	Позички під заставу	1	видається під письмове зобов'язання третьої сторони сплатити борг у разі відмови від його сплати позичальником
Б	Гарантований кредит	2	позички, забезпечені з боку позичальника заставними активами
В	Диверсифікація	3	розділ цінних паперів портфеля таким чином, щоб досягти максимального доходу за мінімального ризику

12. Позички під заставу нерухомості це :

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь)

13. Розставити у відповідності види проектів:

A - За метою реалізації	1. Оперативні
B - За характером змін	2. Комерційні 3. Некомерційні 4. Стратегічні

14. Розставити проекти у відповідності до класифікації:

A – за функціональним спрямуванням	1. Промислові 2. Некомерційні 3. Комерційні 4. Організаційні 5. Технологічні 6. Виробничі 7. Економічні 8. Будівельні
Б – за специфікою кінцевого продукту	
В - за галузевою приналежністю	
Г- за метою реалізації	

15. З якою метою використовуються методи управління проектами:

A - Метод побудови й аналізу сіткових та календарних графіків	1. Для контролю обмеження за якісними результатами проекту
---	--

Б- Метод формування фінансового плану	2. Для управління коштами та контролю за ними
В - Методи управління якістю робіт	3. Для урахування обмеження в часі

16. На проект впливають такі чинники зовнішнього середовища:

1	Політичні
2	Економічні
3	Суспільні
4	Правові
5	Науково-технічні
6	Культурні
7	Природні
8	Стиль керування
9	Професіоналізм команди

17. Організаційна структура очолювана менеджером проекту і створена на період здійснення проекту з метою ефективного досягнення його цілей – це...

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь)

18. Які основні методи визначення ефективності проектів:

1	Порівняння витрат
2	Порівняння прибутку
3	Порівняння рентабельності
4	Порівняння окупності витрат

19. Річні продажі поділені на капітальні витрати –це...

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь)

20. Час, протягом якого грошовий потік, одержаний інвестором від втілення проекту, досягає величини вкладених у проект фінансових ресурсів – це ...

1	Термін окупності інвестицій
2	Термін окупності проекту

21. План, який виражається в кількісних показниках і відображає витрати, необхідні для досягнення поставленої мети та джерела фінансування, які їх покривають:

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь)

22. Сформувати групи принципів:

A - Принципи управління якістю проектами	1. Орієнтація на замовника 2. Цілеспрямованість 3. Лідерство 4. Комплексність 5. Залучення працівників 6. Збалансованість по ресурсах
Б - Принципи планування проектів	

23. Документ, який засвідчує високий рівень якості продукції та її відповідність вимогам міжнародних стандартів ISO серії 9000

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь)

24. Оберіть основні стадії життєвого циклу команди проекту:

1	Формування
2	Спрацювання
3	Робоча
4	Реорганізації
5	Розформування
6	Всі відповіді вірні

25. Оберіть характеристики вимог до менеджера у відповідності до кожного критерію:

Критерій	Характеристика
A - Розумові здібності	1. Комуникативність 2. Сила переконання 3. Здатність давати оцінку 4. Творче мислення 5. Інтереси 6. Мотивація, прагнення до успіху 7. Гнучкість 8. Товариськість 9. Надійність
Б - Соціальне відношення	
С - Відношення до роботи	

26. Головним критерієм оцінки успішності інвестиційної фази є:

1	якість проекту
2	надійність проекту
3	фактор часу
4	обсяг інвестицій

27. Цикл проекту – це час:

1	від ідентифікації до завершення впровадження проекту
2	від ідентифікації до початку впровадження проекту
3	від завершення підготовки проекту до завершення впровадження проекту
4	впровадження проекту

28. Ризик інвестиційного проекту – це :

1	ймовірність того, що проект буде реалізовано
2	очікуване значення NPV проекту
3	міра невизначеності одержання очікуваного рівня доходності при реалізації даного проекту
4	міра очікуваного рівня доходності даного проекту

29. Метою технічного аналізу є визначення:

1	інвестиційного обґрунтування проекту
2	можливостей здійснення проекту
3	технічного обґрунтування проекту
4	виробничого потенціалу

30. Для досягнення максимальної ефективності оцінки проекту слід дотримуватись таких умов:

1	особи, які керували розробкою та здійсненням проекту, повинні брати участь у проведенні завершальної оцінки
2	об'єктивність оцінки не повинна викликати сумнівів
3	завершальній оцінці необхідно піддати якомога більше проектів
4	всіх перелічених умов

8. Методи навчання

Сучасні вимоги до підготовки економістів передбачають здобуття основних практичних вмінь та навичок як аудиторно так і самостійно.

Для активізації процесу навчання студентів в ході вивчення дисципліни застосовуються такі навчальні технології та засоби:

- на лекціях чітко та зрозуміло структурується матеріал; зосереджується увага студентів на проблемних питаннях; наводяться конкретні приклади практичного застосування отриманих знань; звертаються до зарубіжного досвіду вирішення окремих проблем; заохочуються студенти до критичного сприймання нового матеріалу замість пасивного конспектування; використовуються наочні матеріали, схеми, таблиці, моделі, графіки; використовуються технічні засоби навчання: мультимедійний проектор, слайди тощо;

- на *практичних* заняттях впроваджуються різні навчальні технології: виконання практичних робіт; обговорення проблем, дискусії; вирішення ситуаційних вправ; розв'язання проблемних питань; презентації проектів та їх обговорення у вигляді питання-відповідь; аналіз конкретної ситуації; індивідуальне та групове опитування; перехресна перевірка завдань з наступною аргументацією виставленої оцінки тощо.

Обов'язковими елементами активізації навчальної роботи студентів є чіткий контроль відвідування студентами занять, заохочення навчальної активності, справедлива диференціація оцінок.

Планування занять передбачає створення передумов для реалізації таких методологічних принципів навчального процесу:

- *інтенсивне використання самостійної роботи студента* (підготовчий етап до роботи над ситуаційним завданням, пошук матеріалу для виконання аналітичних та аналітично-сituаційних задач, складання індивідуального алгоритму прийняття управлінського рішення, самооцінювання управлінських якостей та здібностей тощо);

- використання методу конкретної ситуації з метою *пояснення нових теоретичних положень теми*;

- *дотримання жорсткого регламенту*: визначення часу на індивідуальну роботу, на обговорення та прийняття групового рішення, на представлення групового варіанту вирішення проблеми, на дискусію;

- *дотримання умов недостатньої визначеності*. Оскільки управлінські рішення приймаються в умовах дефіциту об'єктивної інформації, необхідно навчати майбутніх економістів „діяти за обставинами”;

- *активна підтримка внутрішньогрупової взаємодії* студентів, залучення до обговорення пасивних студентів, зняття напруження у відношеннях між емоційними й амбіційними членами групи;

- *впровадження принципу прямого звертання*: активізація й залучення до обговорення за допомогою запитань: „Як би ви вчинили в такому випадку (в ролі керівника підприємства, керівника проекту, власника, інвестора, співробітника)?

Що ви думаете з приводу такої ситуації....? Чи зустрічались ви з подібними ситуаціями?

9. Форми контролю

Видами контролю знань студентів є поточний контроль, проміжна та підсумкова атестації.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента (слухача) до виконання конкретної роботи.

Проміжна атестація проводиться після вивчення програмного матеріалу кожного змістового модуля дисципліни. Вона має визначити рівень знань студента з програмного матеріалу змістового модуля, отриманих під час усіх видів занять і самостійної роботи. Проміжна атестації проводиться у вигляді письмової контрольної роботи з відкритими запитаннями, задачами і тестовими завданнями.

Засвоєння студентом програмного матеріалу змістового модуля вважається успішним, якщо рейтингова оцінка його становить не менше, ніж 60 балів за 100-балльною шкалою.

Підсумкова атестація включає семестрову атестацію студента, яка для студентів ОС «Магістр» зі спеціальності 051 Економіка (ОПП Економіка підприємства) з навчальної дисципліни «Управління проектами» проводиться у формі екзамену.

Екзамен – це форма підсумкової атестації засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни «Управління проектами» за семестр.

Студенти зобов'язані складати екзамени відповідно до вимог робочого навчального плану у терміни, передбачені графіком навчального процесу. Зміст екзамену визначається робочою навчальною програмою дисципліни «Управління проектами».

До складання екзамену з дисципліни «Управління проектами» студент допускається, якщо з цієї дисципліни ним повністю виконані всі види робіт, передбачені робочим навчальним планом та робочою навчальною програмою, а **його рейтинг з навчальної роботи з цієї дисципліни становить не менше, ніж 42 бали (60 балів × 0,7 = 42 бали).**

Студенти, які в поточному семестрі мали пропуски занять і до початку екзаменаційної сесії не засвоїли матеріал пропущених тем і розділів змістових модулів навчальної дисципліни «Управління проектами» на додаткових заняттях, **до семестрової атестації з даної дисципліни не допускаються.**

Екзамени для студентів проводяться у **письмовій формі за екзаменаційними білетами** у яких передбачається комбінація з екзаменаційних запитань і тестових завдань різних типів (відкритих; закритих: вибіркових, на відповідність).

Після завершення проведення письмового екзамену за результатами відповідей на екзаменаційний білет обов'язково проводиться співбесіда двома науково-педагогічними (педагогічними) працівниками, які проводили підсумкову атестацію, із студентом, після якої визначається остаточна оцінка за складання екзамену – рейтинг студента (слухача) з атестації R_{AT} (не більше 30 балів).

Серед видів контролю за рівневою ознакою (кафедральний, факультетський, ректорський та міністерський) виділяють самоконтроль.

Самоконтроль при вивченні дисципліни «Управління проектами» призначений для самооцінки студентами якості засвоєння навчального матеріалу. З цією метою у робочій програмі навчальної дисципліни передбачаються питання для самоконтролю.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань студента відбувається за 100-балльною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 01.05.2023 р., № 404)

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	
74-89	Добре	Зараховано
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни R_{DIS} (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи R_{NP} (до 70 балів): $R_{DIS} = R_{NP} + R_{AT}$.

11. Навчально -методичне забезпечення

1. Робоча програма навчальної дисципліни «Управління проектами», 2022 р.
2. Електронний навчальний курс Управління проектами – <https://elearn.nubip.edu.ua/user/index.php?page=0&perpage=20&contextid=191847&id=2037&newcourse>

12. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Організація проектної діяльності. Навчальний посібник / Шинкарук Л.В., Биховченко В.П., Власенко Т.О., Власенко Ю.Г. Київ: НУБІП України, 2021. 340с.

2. Управління бізнес проектами. Навчальний посібник / Шинкарук Л.В., Дєліні М.М., Суханова А.В., Алексеєва К.А. Київ: НУБП України, 2021.325 с.
3. Джозеф Хігні Основи управління проектами. 2020, Фабула. 272 с.
4. Петренко Н., Кустріч Л., Гоменюк М. Управління проектами. 2019. Центр навчальної літератури.– 244 с.
5. Пол Дж. Філдінг Як керувати проектами.2020, Фабула. 512 с.
6. Блага Н. В. Управління проектами: навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 152 с.
13. Прийняття проектних рішень: Навчальний посібник / Фещур Р.В., Кічор В.П., Якимів А.І.Тимчишин І.Є., Янішевський В.С., Лебідь Т.В., Самуляк В.Ю., Когут І.В. Львів: Видавництво Львівської політехніки.2013. 213 с.
16. Строкович Г.В. Управління проектами: підручник. Харків: Видавництво НУА, 2013.220 с.
17. Микитюк П. П. Управління проектами: навчальний посібник. Тернопіль: 2014. 270 с.
18. Управління проектами: навчальний посібник / Петренко Н.О., Кустріч Л.О., Гоменюк М.О. Київ: Центр навчальної літератури, 2015. 244 с.
20. Управління проектами: навчальний посібник / Уклад.: Л.Є. Довгань, Г.А.Мохонько, І.П Малик. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. 420 с.
21. Мостенська Т.Л., Мостенська Т.Г., Ралко О.С. Управління проектами: навчальний посібник. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2018. 535с.

Допоміжні

1. Барановська О. Д., Ільчук М. М., Ус С. І., Дмитрук М. І. Підприємницька діяльність та її оптимізація у виробничих структурах агробізнесу : монографія. Київ : НУБП України, 2018. 400 с.
2. Примак У. Адаптація інструментів фінансового управління до викликів викликів проектно-орієнтованої економіки. *Корпоративні фінанси: проблеми та перспективи інноваційного розвитку*. Київ: ДВНЗ «Київський національний університет імені Вадима Гетьмана». 2018. 426 с.
3. Організація і планування виробництва в аграрних формуваннях : навчальний посібник. М.М.Ільчук, І.А. Коновал, О.Д. Барановська, Р.П. Любар, О.А.Томашевська. Київ :НУБП України, 2022. 390 с.
4. Розвиток підприємницької діяльності: навчальний посібник. Ільчук М. М., Барановська О. Д., Ус С. І. Київ :НУБП України, 2019. 385 с.

Інформаційні ресурси

1. Федишин І.Б. Управління проектами в підприємницькій діяльності: опорний конспект лекцій для студентів спеціальності 7.03060101 «Менеджмент підприємницької діяльності» усіх форм навчання. Тернопіль: ТНТУ імені Івана Пулюя, 2016. 161с. http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/123456789/17965/5/Lekciji_UP_v_PD.pdf
2. Петренко Н.О., Кустріч Л.О., Гоменюк М.О. Управління проектами: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2015. 244 с. <http://www.twirpx.com/file/1873338/>
3. Топ-7 методов управления проектами: Agile, Scrum, Kanban, PRINCE2 и другие. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.pmservices.ru/project-management-news/top-7-metodov-upravleniya-proektami-agile-scrum-kanban-prince2-i-drugie/>
4. Управління проектами: конспект лекцій [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/10062.pdf>